

LAUDATIO

În onoarea **Domnului Prof. Dr. Nadji RAHMANIA**,
Universitatea Lille, Franța,
cu ocazia decernării titlului de *Doctor Honoris Causa* al
Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

15 aprilie 2024

www.uaic.ro

Laudatio

În onoarea Domnului **Prof. Dr. Nadji RAHMANIA**, Universitatea Lille, Franța, cu ocazia decernării titlului de Doctor Honoris Causa al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Cea mai veche universitate din România are marea onoare și privilegiul de a aduce un omagiu unui mare prieten al României, al orașului Iași și al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Profesorul Nadji Rahmania.

După strălucite studii universitare în Algeria, țara sa natală, în domeniul matematicii aplicate, Profesorul Rahmania obține o bursă de merit care îi permite să urmeze studii doctorale la Universitatea din Lille, unde, de altfel, își va desfășura întreaga sa carieră de profesor-cercetător. Aici și-a susținut teza de doctorat și a obținut abilitarea pentru a conduce cercetări.

În timp ce își continua cercetările de doctorat în matematică, s-a alăturat laboratorului CNRS (Centre National de la Recherche Scientifique), CLERSEE (Centre Lillois d'Études et de Recherches Sociologiques et Économiques), unde a fost îndrumat de profesorul Jean-René Treanton (co-fondator al Revue Française de Sociologie și fost student al celebrului sociolog Georges Friedmann, fondatorul sociologiei umaniste a muncii) și Claude Dubar (fost student al lui Raymond Boudon și un renumit specialist în socializare și identități sociale și profesionale).

Influența acestor doi sociologi l-a determinat să se dedice domeniului sociologiei matematice și să reflecteze asupra rolului pe care matematica, formalismele și metodele acesteia îl joacă în sociologie. A mers pe urmele sociologilor francezi Raymond Boudon și Pierre Bourdieu, precum și a sociologului american Paul Lazarsfeld, de la care s-a inspirat în numeroase cazuri.

A predat sociologia matematică la Institutul de Sociologie și Antropologie din Lille, unde a parcurs toate etapele ierarhiei academice. Timp de mai mulți ani, a fost însărcinat cu responsabilități administrative, inclusiv cu gestionarea diplomei de sociologie, a relațiilor internaționale și a recunoașterii diplomelor obținute în străinătate. Tot aici a fost și membru al Comisiei de Specialiști, autoritatea care numește – în urma unui concurs național – profesorii-cercetători în domeniul sociologiei.

Lucrările sale în domeniul reprezentărilor sociale, al analizei biografiilor, al sociologiei economice, al modelării în științele sociale, al inegalităților sociale și al problemelor legate de migrație au făcut obiectul mai multor articole și au marcat activitatea științifică a numeroși cercetători din Franța și străini. Datorită expertizei sale în aceste domenii, a fost invitat să țină prelegeri și seminarii de doctorat la mai multe universități din străinătate (Napoli, Madrid, Murcia, Phnom Penh, Shanghai, Atena, Glasgow etc.).

În paralel cu activitățile sale de predare și cercetare în sociologie, va desfășura activități de cercetare în matematică în mai multe domenii: estimare funcțională non-parametrică, funcții Spline, probleme inverse, metode bayesiene, procesarea și analiza Big Data, estimare parcimonioasă, simulare stocastică și metode Monte Carlo etc.).

În aceste domenii de cercetare, a condus o serie de grupuri de investigație, a îndrumat mai multe teze de doctorat și a fost numit profesor invitat în mai multe rânduri (la Universitatea Harvard, în calitate de tânăr cercetător, la Institutul Regal de Tehnologie KTH din Stockholm, la Lund, Perugia, Oran, Alger etc.).

Membru activ, până în prezent, al Centrului Național de Cercetare Științifică în domeniul matematicii, în cadrul Laboratorului Paul Painlevé, a publicat numeroase articole de importanță internațională.

În calitate de director al Seminarului de Dinamici Economice Complexe, a lucrat, de asemenea, cu economiști și econometri recunoscuți și apreciați. Această colaborare i-a permis să se implice în studiul ciclurilor economice și să dezvolte cercetări asupra modelelor economice cu componente neobservabile, cum ar fi ciclul economic și NAIRU (rata de inflație neaccelerată a șomajului) și să pună în aplicare o metodă multivariată alternativă la utilizarea celebrului filtru Hodrick-Prescott, care s-a dovedit a fi mai realistă și mai eficientă și care a făcut obiectul mai multor publicații internaționale.

Interesele științifice ale Profesorului și cercetătorului Nadji Rahmania sunt diverse, dar în același timp formează o structură unitară și coerentă, cu mai multe interacțiuni. Acestea fac din el un specialist remarcabil, recunoscut la nivel internațional în domeniile matematicii aplicate, sociologiei matematice și econometriei.

După atâtea cercetări, întrebarea sa inițială privind rolul matematicii în sociologie este clară și lipsită de ambiguitate. Utilizarea formalizării matematice și a proprietăților euristice ale modelării matematice pătrund din ce în ce mai mult în sociologie, în special în modelele deterministe ale structurii sociale, în analiza sociologică a proceselor sociale, în modelele stocastice ale mobilității, în modelele de structură și în modelele sociologice ale acțiunii intenționate și raționale. În epoca rețelelor sociale, modelarea interacțiunilor dintre indivizi devine esențială. Pentru a face acest lucru, nevoia de matematică de ultimă oră a explodat: teoria grafurilor, algebra liniară și analiza multivariată, precum și modelele de ecuații structurale sunt esențiale în domeniul științelor umane și sociale.

Pentru activitatea sa de cercetare și pentru angajamentul său internațional, Nadji Rahmania a primit o serie de titluri onorifice (Diploma de Onoare a Universității de Economie și Afaceri din Atena, Diploma de Onoare a Forumului de Cooperare Universitară

a UAIC, Diploma de Onoare a Societății Sociologilor din România etc.).

În unele dintre conferințele internaționale pe care le-a organizat, a adus omagiu României și poporului său, făcând astfel cunoscute istoria și cultura țării noastre.

În cărțile sale dedicate României, el subliniază contribuția țării noastre la integrarea europeană, în special în domeniile schimbărilor climatice, digitalizării, rezilienței și securității teritoriale. În cea mai recentă carte a sa, *La Roumanie dans l'espace Schengen: Réalité ou Utopie?*, publicată în februarie 2024, el face o prezentare directă a acquis-ului comunitar, pe care România l-a respectat în mare parte.

Schimbările internaționale au reprezentat, de asemenea, o etapă importantă în cariera lui Nadji Rahmania. Numeroasele misiuni de predare, cercetare și consultanță efectuate în Europa (Marea Britanie, Spania, Portugalia, România, Italia, Suedia, Finlanda) dar și în Africa reprezintă cei trei piloni principali ai implicării sale în activități internaționale; de asemenea, timp de mai mulți ani, a fost expert evaluator pentru Comisia Europeană.

Colaborarea sa cu UAIC datează de mai bine de 30 de ani, aproape imediat după revoluția română din 1989. La acea vreme, sociologia din Iași era la început, avea puțină vizibilitate și ducea o lipsă cruntă de personal și de resurse. Programele comunitare au venit exact la momentul potrivit. Nadji Rahmania a solicitat și a primit o finanțare europeană substanțială pentru două proiecte consecutive pe care le-a coordonat și care acoperă perioada 1991-1998.

Aceste două programe au avut ca scop:

- restructurarea și modernizarea programelor de studii de sociologie;
- modernizarea metodelor de predare, proiectare și dezvoltare;
- crearea de cursuri de formare pentru formatori;
- modernizarea echipamentelor;

- crearea unor legături mai strânse cu universitățile românești din regiunea nord-est și introducerea unui program de studii universitare la standarde europene;
- modernizarea programelor de predare în domeniul asistenței sociale și introducerea unei diplome superioare în domeniul acțiunii sociale;
- mobilitatea cadrelor didactice, a studenților și a personalului administrativ la Villeneuve d'Ascq-Lille și în alte universități din consorțiu (Birmingham, Perugia, Atena, Navarra, Montpellier, Liège) etc. Au avut loc aproape 200 de mobilități, dintre care mai mult de jumătate la Villeneuve d'Ascq-Lille.

Aceste două proiecte au contribuit la dezvoltarea domeniului sociologiei la Iași, la cunoașterea și recunoașterea internațională a acestuia; au permis crearea mai multor programe de formare de înalt nivel, comparabile cu standardele europene, și redactarea mai multor teze de doctorat și lucrări didactice. Nu mai puțin de trei sute de profesori, studenți și personal administrativ de la UAIC au putut astfel efectua stagii la Universitatea din Lille pe durata acestor două proiecte europene.

ȘCOALA FRANCO-ROMÂNĂ- DE ȘTIINȚE SOCIALE

Pentru a dezvolta relația specială dintre UAIC și Universitatea din Lille, Profesorul Nadji Rahmania și Profesorul George Teodorescu au fondat, în 2002, Școala franco-română de Științe Sociale (EFRSS), un eveniment internațional organizat o dată pe an la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Din 2002, 18 ediții anuale au fost co-organizate de Nadji Rahmania și un profesor de la Departamentul de Sociologie și Asistență Socială (G.Teodorescu, N.Gavriluță, I.Ionescu, C.Șoitu, A.Netedu,...) având sprijinul nemijlocit al colegilor tineri din Departament.

Toate aceste ediții, susținute de Institutul Francez, de Fundația Axis, de Primăria Municipiului Iași și uneori de AUF, au reunit profesori-cercetători din principalele centre universitare românești

și de la Universitatea din Lille și din alte țări din Europa Centrală și de Est (Bulgaria, Ungaria, Moldova, Ucraina, Ungaria etc.), precum și din Belgia și Algeria.

Destinată profesorilor-cercetători și studenților de nivel înalt din diverse discipline: sociologie și asistență socială, economie, filosofie, științe politice, demografie etc., Școala Franco-Română de Științe Sociale oferă o privire nouă și critică asupra metodelor și tehnicilor utilizate în identificarea problemelor sociale și societale. Pentru a-și atinge obiectivul, EFRSS propune conferințe pe diverse domenii de actualitate, pentru a permite participanților să dobândească o viziune coerentă, multidisciplinară și actualizată a cercetării empirice în științele sociale.

Prin acest obiectiv, se urmărește, de asemenea:

- favorizarea cooperării franco-române în vederea formării științifice a tinerilor cercetători și doctoranzi români, precum și a cadrelor din întreprinderile publice și private și a cercetătorilor consacrați;
- crearea unor legături durabile între participanți și facilitarea integrării tinerilor cercetători în rețelele internaționale de cercetare existente;
- crearea și dezvoltarea de noi rețele științifice, care să conducă, în cele din urmă, la o cooperare universitară bilaterală franco-română.

În primii 10 ani, cele mai bune lucrări au fost publicate în Revista Institutului Social Român, Caiete Sociologice/Cahiers Sociologiques, editată în limbile franceză și română de G. Teodorescu și de Nadji Rahmania, cu contribuția notabilă a Ștefaniei Bejan. Altele au fost publicate în „Analele științifice ale UAIC, Sociologie și Asistență Socială”.

Numeroase au fost problemele sociale și societale dezbătute în cadrul diferitelor ediții. Iată doar câteva exemple de subiecte abordate:

- Criza din domeniul sănătății: *Care sunt efectele sociale și societale și ce lecții pot fi învățate?*, 2022;
- *Inegalitățile sociale în Europa și evoluția lor: cauze, impact și soluții*, 2019;
- *Europa în fața provocărilor demografice: mize și perspective*, 2018;
- *Brexit, populism și imigrație: ce viitor are Europa aflată în plină frământare?*, 2017;
- *Migrația în spațiul european în timpul crizei economice*, 2012
- *Cercetarea științifică și societatea*, 2011;
- *Perspective asupra vieții religioase în România post-comunistă*, 2010;
- *Spațiul postcomunist între 1989 și 2009: construirea unei noi Europe?*, 2009;
- *România în Europa: o integrare finalizată?*, 2008;
- *Societățile din Europa Centrală și de Est la momentul extinderii europene*, 2007;
- *Individul și societatea într-o eră a globalizării*, 2006.

Activitatea civică internațională: proiectul de înfrățire a orașelor Iași și Lille

Schimbările universitare au creat numeroase legături de prietenie și de solidaritate între locuitorii orașelor Iași și Villeneuve d'Ascq-Lille, care au permis ulterior și proiecte de cooperare internațională în domeniile culturale și artistice.

Pentru a perpetua și dezvolta această relație specială dintre cele două populații și universitatea lor, Nadji Rahmania a căutat și a găsit soluția ideală: înfrățirea celor două orașe care să acopere mai multe domenii: democrație participativă, turism, educație, cultură, economie sau acțiune socială. Această înfrățire a permis locuitorilor celor două orașe să se cunoască, i-a încurajat să reflecteze și să compare ideile cu privire la problemele majore cu

care se confruntă societățile noastre respective, să descopere noi culturi și să creeze un sentiment de identitate europeană.

Acordul de înfrățire între Villeneuve d'Ascq și Iași a fost semnat oficial la 17 octombrie 2003 la Château de Flers, în Villeneuve d'Ascq, în prezența lui Jean-Michel STIEVENARD și Constantin SIMIRAD, primarii celor două orașe, și a mai multor personalități franceze și române.

A fost astfel creată Asociația de Înfrățire Villeneuve d'Ascq-Iași (AVAI) pentru a susține această înfrățire bazată pe relații de prietenie și cooperare durabile.

De atunci, numeroase evenimente culturale, artistice și festive, organizate cu regularitate la Iași și Villeneuve d'Ascq, au apropiat cele două orașe: Zilele Iașului, Balul Francofoniei, Ziua Națională a României, Săptămâna culturală franco-română, concerte de muzică clasică franco-română, Festivalul filmului românesc etc. De asemenea, parteneriatul a fost consolidat prin vizite oficiale și schimburi de experiență, în special în domeniul tehnologiilor inovatoare.

Universitățile din Iași și Lille au beneficiat în mod considerabil de această înfrățire; întâlnirile științifice (congrese, școli de vară, zile de studiu etc.) organizate la Iași sau la Villeneuve d'Ascq au fost întotdeauna susținute de cele două consilii locale, consolidând astfel legăturile dintre primărie și universitate.

Având în vedere personalitatea sa strălucită, opera sa științifică remarcabilă, precum și relația sa specială cu Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, avem bucuria și onoarea de a-i conferi în mod solemn titlul de Doctor Honoris Causa profesorului Nadji Rahmania.

Comisia de elaborare a Laudatio:

PREȘEDINTE

Prof. univ. dr. Liviu-George MAHA, Rectorul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

MEMBRI

Prof. univ. dr. Ovidiu-Gabriel IANCU, Președintele Senatului, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Prof. univ. dr. Daniela COJOCARU, Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Prof. univ. dr. Conțiu Tiberiu ȘOITU, Decan, Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Prof. univ. dr. Petru BEJAN, Director, Departamentul de Filosofie, Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Iași, 15 aprilie 2024